

Фінанси, облік, аудит та оподаткування

Finance, accounting, audit and taxation

DOI: [10.26565/2786-4995-2025-1-03](https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-1-03)

УДК 336.64:005.35:502.131.1

Житар Максим

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
вулиця Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

e-mail: zhytarmaksym@gmail.com

ORCID ID: [000-0003-3614-0788](https://orcid.org/000-0003-3614-0788)

Глобальні тренди та виклики впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній: інтеграція, адаптація та оцінка ефективності

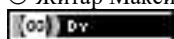
Анотація (Abstract). Актуальність теми дослідження обумовлена зростаючою роллю ESG-стандартів (Environmental, Social, Governance) у формуванні фінансових стратегій компаній в умовах глобальних викликів. Сучасний бізнес-середовище вимагає інтеграції екологічних, соціальних і управлінських принципів для забезпечення довгострокової стійкості та підвищення конкурентоспроможності. Впровадження ESG-підходів сприяє адаптації бізнес-моделей до нових регуляторних вимог, формуванню довіри інвесторів і забезпеченню соціально відповідального управління ресурсами. Метою дослідження є виявлення глобальних трендів, викликів та перспектив впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній. Об'єктом дослідження виступають фінансові стратегії компаній у контексті адаптації ESG-принципів, а предметом – їх вплив на фінансові показники, інвестиційну привабливість і довгострокову вартість бізнесу. Методологія дослідження базується на системному аналізі та економіко-математичному моделюванні впливу ESG-показників на фінансову діяльність компаній. Використано методи порівняльного аналізу, статистичного моделювання та експертної оцінки, що дозволило визначити ключові чинники, які сприяють успішній інтеграції ESG-підходів у бізнес-стратегії. Основні результати дослідження свідчать, що впровадження ESG-стандартів є важливим фактором підвищення фінансової стійкості та репутаційного капіталу компаній. Зокрема, аналіз міжнародного досвіду демонструє, що компанії з високими ESG-рейтингами мають нижчі фінансові ризики та кращий доступ до інвестиційних ресурсів. Представлена економіко-математична модель оцінки взаємозв'язку ESG-показників та фінансових параметрів дозволяє оптимізувати довгострокову вартість компанії, забезпечуючи баланс між прибутковістю та відповідальністю перед суспільством. Практична цінність отриманих результатів полягає у розробці рекомендацій щодо ефективного впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній. Запропоновано системний підхід, що включає використання інноваційних фінансових інструментів (зелених та соціальних облігацій), цифрових технологій для підвищення прозорості звітності та механізмів державного стимулювання сталого розвитку. Доведено, що інтеграція ESG-стандартів є ключовим чинником трансформації сучасних бізнес-моделей, що забезпечує їх відповідність новим економічним реаліям і стійкість у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: ESG-стандарти, фінансові стратегії компаній, глобальні тренди, бізнес-процеси, фінансові результати, стратегічне планування, фінансова стійкість, сталий розвиток.

JEL Classification: G30, G 32, Q 56, M14

Формули: 3, рис. 0, табл 4., бібл.: 18

Для цитування: Житар М. Глобальні тренди та виклики впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній: інтеграція, адаптація та оцінка ефективності. Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку. №1(16) 2025. С. 43-55. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-1-03>

Вступ (Introduction). Сучасний розвиток світової економіки супроводжується зростаючою увагою до концепцій сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності. Однією з ключових парадигм, що формує основу для нових фінансових стратегій компаній, є ESG (Environmental, Social, Governance) стандарти, які охоплюють екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності. Інтеграція ESG-стандартів у фінансові стратегії стає не лише етичним обов'язком, а й необхідністю для забезпечення конкурентоспроможності, стійкості до ризиків і відповідності зростаючим вимогам інвесторів, споживачів та регуляторів.

Еволюція міжнародних ESG-стандартів та їх вплив на фінансовий сектор стали ключовими напрямками дослідження в умовах глобалізації. Водночас, впровадження ESG-інтеграції стикається з низкою викликів, які потребують системного підходу, адаптації до локальних умов і пошуку інноваційних рішень. Серед них варто виокремити регуляторні обмеження, недостатню обізнаність компаній про ESG-інструменти, брак прозорих механізмів оцінки ефективності ESG-інвестицій та відмінності у фінансових і соціальних пріоритетах різних регіонів.

Літературний огляд (Literature review). Тематика впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній стає все більш актуальною як у глобальному, так і в українському науковому просторі. Численні науковці присвячують свої дослідження аналізу впливу ESG-підходів на бізнес-процеси, фінансові результати та стратегічне планування.

Серед українських дослідників варто відзначити Сергія Кравченка, який у своїй праці «Екологічна та соціальна відповідальність підприємств у фінансовому контексті» (2020) аналізує виклики адаптації ESG-стандартів в українських компаніях, зокрема в умовах нестабільного регуляторного середовища, наголошуючи на важливості розробки локальних стандартів ESG-оцінки для українського ринку [1]. Олена Шевченко у дослідженні «Роль ESG-стандартів у формуванні стійких бізнес-моделей» (2021) акцентує увагу на впливі соціальних показників ESG на конкурентоспроможність українських компаній і аналізує практичний досвід адаптації міжнародних стандартів [2]. Тетяна Мельник у роботі «Сталий розвиток і фінансові стратегії: перспективи ESG-інтеграції» (2022) розглядає роль державної політики у стимулюванні ESG-інвестицій в Україні, наголошуючи на потребі активнішої участі уряду у створенні умов для сталого розвитку [3].

Серед іноземних дослідників помітним є внесок Роберта Екклза, автора книги «The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality» (2014), де він аналізує інтеграцію ESG у фінансові звіти та її вплив на довіру інвесторів [4]. Саскія Дрекслер у праці «Sustainability and Green Growth: Challenges for Business and Finance» (2018) досліджує стратегічний вплив ESG-інтеграції на фінансову ефективність і виклики в різних регіонах світу [5]. Джордж Серафім у роботі «ESG Matters» (2020) оцінює фінансові переваги ESG-інтеграції та стратегії адаптації ESG для великих корпорацій [6]. Важливий вклад зробив також Марк Карні у книзі «Value(s): Building a Better World for All» (2021), де розглядається роль ESG як інструмента для досягнення сталого розвитку та зменшення кліматичних ризиків [7].

Аналіз досліджень показує, що впровадження ESG-стандартів є багатограним процесом, який залежить від локальних умов, рівня підтримки держави, корпоративної культури та фінансових інструментів. У той час як міжнародні дослідники зосереджуються на стратегічних підходах і глобальних викликах, українські науковці акцентують увагу на адаптації ESG-підходів до специфіки вітчизняного ринку.

Мета, завдання та методи дослідження (Purpose, objectives and research methods). Мета статті - дослідити глобальні тренди, виклики та потенційні можливості впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній, з акцентом на інтеграцію, адаптацію та оцінку ефективності цих підходів у сучасних умовах.

Завданням цієї статті є систематизація наукових підходів до інтеграції ESG-стандартів у фінансові стратегії, виявлення основних викликів впровадження ESG у бізнес-моделі компаній на глобальному та локальному рівнях, оцінка впливу ESG-інтеграції на фінансові

результати компаній, а також розробка рекомендацій щодо ефективного використання ESG-інструментів, зокрема інноваційних фінансових рішень і регуляторних механізмів.

Методи дослідження включають використання системного аналізу, економіко-математичного моделювання, статистичних методів та експертного оцінювання. Для збору та аналізу даних використано методи контент-аналізу, порівняльного аналізу та регресійного моделювання, що дозволяє визначити взаємозв'язки між ESG-показниками та ключовими фінансовими параметрами. Крім того, застосовано підхід до аналізу кейсів провідних міжнародних і українських компаній, що дозволяє оцінити практичну ефективність ESG-інтеграції в бізнес-стратегії.

Результати (Research results). Результати дослідження демонструють, що ESG-стандарти стали важливим інструментом для трансформації бізнесу та фінансового сектору в умовах глобальних викликів. Їхня еволюція, розпочата ініціативами ООН, зокрема Principles for Responsible Investment (PRI), показала необхідність врахування екологічних, соціальних та управлінських показників у прийнятті фінансових рішень. Особливе значення набули стандарти GRI, SASB, CDP і TCFD, які розроблені для інтеграції ESG-принципів у стратегії бізнесу та фінансову звітність. Наприклад, ініціатива GRI зосереджена на прозорості звітності, що дозволяє інвесторам оцінювати ризики і можливості бізнесу в контексті сталого розвитку. Проте еволюція ESG-стандартів досі стикається з проблемою відсутності уніфікованого підходу, через що компанії мають адаптуватися до регіональних особливостей, що, в свою чергу, потребує значних ресурсів [8].

Паралельно зі зростанням популярності ESG, обсяг «зелених» облігацій, які є одним із найважливіших фінансових інструментів сталого розвитку, збільшився з \$37 млрд у 2014 році до понад \$500 млрд у 2021 році. Така динаміка свідчить про важливість інтеграції ESG-показників для залучення капіталу, адже інвестори все частіше обирають проекти, які демонструють прозорість і відповідальність. Наприклад, компанія BlackRock у своїх річних звітах зазначає, що ESG-критерії стають основою інвестиційної стратегії, зокрема у секторах з високим екологічним ризиком [9]. Водночас розробка єдиного стандарту, який би поєднав переваги GRI, SASB та інших систем, може сприяти зменшенню витрат компаній на адаптацію до різних вимог, що зараз є важливою проблемою.

Інтеграція ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній стикається з численними викликами. Одним із ключових бар'єрів є регуляторна різниця між країнами. Наприклад, у Європейському Союзі, де у 2022 році була впроваджена Директива з корпоративної сталості звітності (CSRD), компанії зобов'язані надавати детальну інформацію про свої ESG-аспекти. Водночас у США регуляторні вимоги менш суворі, що створює нерівність у конкурентних умовах між американськими та європейськими компаніями. У країнах, що розвиваються, такі як Україна, компанії стикаються з додатковими труднощами через брак інфраструктури та експертів для оцінки ESG-показників [10]. Також варто відзначити, що культурні особливості можуть впливати на сприйняття ESG. Наприклад, у багатьох країнах Азії екологічні аспекти є пріоритетними, тоді як соціальні та управлінські можуть бути менш значущими для місцевого бізнесу.

Крім того, фінансові витрати на адаптацію ESG-підходів є значним бар'єром, особливо для малого та середнього бізнесу. Такі компанії часто не мають ресурсів для проведення необхідного аудиту, навчання персоналу та впровадження нових технологій. Це підтверджує дослідження консалтингової компанії McKinsey за 2021 рік, згідно з яким середній час окупності ESG-інвестицій для малих підприємств становить понад п'ять років. Разом із тим, аналіз довгострокових наслідків показує, що ESG-інтеграція сприяє зменшенню операційних витрат, покращенню репутації компанії та підвищенню лояльності клієнтів, що підтверджується даними дослідження Harvard Business Review.

Важливим аспектом є оцінка впливу ESG-інтеграції на фінансові результати. Аналіз показує, що компанії з високими ESG-рейтингами демонструють вищу рентабельність капіталу та нижчу волатильність доходів порівняно з тими, що не враховують ці показники.

Наприклад, дослідження Morgan Stanley (2020) підтвердило, що за п'ятирічний період акції компаній, які активно впроваджували ESG-стратегії, зросли на 25% швидше, ніж у середньому на ринку. Це пояснюється тим, що інвестори все частіше вважають компанії з високими ESG-показниками менш ризикованими, оскільки вони більш підготовлені до зовнішніх викликів, таких як кліматичні зміни чи соціальні кризи [11-13].

Для підвищення ефективності ESG-інвестицій компанії починають використовувати нові фінансові інструменти та підходи. Найбільше значення мають зелені облігації, обсяг випуску яких за останні п'ять років зріс у кілька разів. Інші інструменти, такі як соціальні облігації та фонди сталого розвитку, також демонструють значний потенціал. Наприклад, соціальні облігації були використані в ЄС для фінансування програм підтримки під час пандемії COVID-19, що показало їхню ефективність у вирішенні глобальних криз. Окрім цього, цифрові технології, такі як штучний інтелект і блокчейн, дедалі частіше застосовуються для моніторингу ESG-показників і підвищення прозорості звітності.

Нарешті, роль державної політики у стимулюванні ESG-інтеграції є вирішальною. Європейський Союз у цьому контексті є лідером завдяки системі стимулів для компаній, які впроваджують ESG-стратегії. Директива CSRD, що вступила в силу у 2022 році, стала значним кроком до стандартизації звітності. Водночас у США та багатьох інших країнах державна підтримка ESG-проектів є менш послідовною, що стримує розвиток галузі. У країнах, що розвиваються, таких як Україна, впровадження державних стимулів, таких як податкові пільги чи субсидії для компаній, які інвестують у сталий розвиток, могло б стати значним поштовхом для зростання популярності ESG [14].

Таким чином, результати дослідження демонструють, що ESG-інтеграція є не лише інструментом сталого розвитку, але й вагомим конкурентним перевагою для компаній у сучасному світі. Однак для досягнення її повного потенціалу необхідна більш узгоджена міжнародна співпраця, вдосконалення стандартів звітності, а також активна участь держав і бізнесу у формуванні нових підходів до фінансової стійкості.

Результати дослідження демонструють, що інтеграція ESG-факторів у бізнес-моделі компаній є складним, але необхідним процесом для досягнення фінансової стійкості та відповідності сучасним викликам сталого розвитку. Сучасні підходи до впровадження ESG-стратегій значною мірою покладаються на адаптацію існуючих стандартів і інструментів, таких як зелені облігації чи ESG-звітність, однак вони часто не враховують взаємозв'язок між екологічними, соціальними та управлінськими показниками і фінансовими результатами. Це призводить до ситуацій, коли компанії впроваджують окремі ESG-ініціативи без належної оцінки їхньої ефективності та стратегічного впливу на бізнес-модель.

Обговорення (Discussion). Ключовою проблемою залишається відсутність універсального підходу до кількісного вимірювання ESG-впливу, який би враховував специфіку галузі, масштаби діяльності та регіональні особливості. Більшість існуючих інструментів зосереджуються на одному аспекті ESG, наприклад, на екологічному чи соціальному впливі, залишаючи поза увагою їхній синергетичний ефект. У контексті цього виникає потреба у створенні комплексного підходу, що дозволив би не лише інтегрувати ESG-фактори в операційну діяльність компаній, але й оцінювати їхній вплив на фінансову результативність та довгострокову конкурентоспроможність [15].

Інтеграція ESG-стандартів є важливим етапом у формуванні фінансових стратегій компаній як в Україні, так і у світі. Дослідження демонструють, що впровадження ESG-підходів має значний вплив на фінансові показники, репутацію та конкурентоспроможність компаній. Щоб краще зрозуміти динаміку та переваги ESG-інтеграції, розглянемо низку показників, які висвітлюють ключові аспекти цієї теми.

В табл.1 представлено рейтинг компаній за ESG-показниками, демонструючи, як різні галузі та країни інтегрують екологічні, соціальні та управлінські аспекти у свою діяльність.

Рейтинг демонструє, що вітчизняні компанії поступаються міжнародним у сфері ESG-інтеграції. Найкращі результати показує ArcelorMittal, що є індикатором зрілої ESG-стратегії

у розвинутих ринках. Українські компанії зосереджуються переважно на екологічних аспектах, але менш активно працюють із соціальними та управлінськими питаннями.

Таблиця 1 Рейтинг компаній за ESG-показниками різних галузей та країн

Table 1. Ranking of Companies by ESG Indicators Across Different Industries and Countries

Назва компанії	ESG-рейтинг	Галузь	Країна
Ferrexpo	32,5	Металургія	Україна
Метинвест	31,7	Металургія	Україна
Астарта-Київ	25,0	Аграрний	Україна
Tesla	28,5	Автомобільна	США
ArcelorMittal	37,0	Металургія	Люксембург

Джерело: побудовано авторами на підставі [16, 17]

Source: prepared by the authors on the basis of [16, 17]

Розглянемо динаміку випуску зелених облігацій за останні три роки, яка ілюструє зростаючу популярність цього фінансового інструменту сталого розвитку (табл.2).

Таблиця 2. Динаміка випуску зелених облігацій за 2020-2022 роки

Table 2. Dynamics of Green Bond Issuance for 2020-2022

Рік	Світовий обсяг (\$ млрд)	Частка ЄС (%)	Частка США (%)	Частка країн, що розвиваються (%)
2020	500	45	25	30
2021	859	50	20	30
2022	939	52	18	30

Джерело: побудовано авторами на підставі [18]

Source: prepared by the authors on the basis of [18]

Дані таблиці 2 показують, що Європейський Союз лідирує у випуску зелених облігацій, постійно нарощуючи свою частку. Водночас США поступово зменшують свою активність у цьому сегменті. Для країн, що розвиваються, у тому числі України, частка залишається стабільною, що вказує на відсутність достатньої інфраструктури для активного розвитку цього ринку.

Наступна таблиця 3 висвітлює, як ESG-інвестиції впливають на фінансову ефективність компаній та їхню репутацію.

Результати свідчать, що інвестиції в ESG приносять значну вигоду як для українських, так і міжнародних компаній. Tesla демонструє суттєве зростання ROI та покращення репутації завдяки своїм соціальним програмам. У випадку ДТЕК, інвестиції у відновлювальну енергетику дали помітний економічний ефект та позитивно вплинули на рентабельність інвестицій.

Таблиця 3. Ефективність ESG-інвестицій для компаній

Table 3. Effectiveness of ESG Investments for Companies

Назва компанії	Рентабельність інвестицій (ROI) (%)	Зменшення операційних витрат (%)	Підвищення репутації (кількість нових клієнтів)
ДТЕК	12	15	+500
Tesla	20	10	+10000

Джерело: побудовано авторами на підставі [16-17]

Source: prepared by the authors on the basis of [16-17]

Цікавою є аналітика представлена у таблиці 4, яка демонструє, як розподіляються ESG-інвестиції між різними галузями в Україні.

Таблиця 4. Розподіл ESG-інвестицій в Україні за галузями

Table 3. Distribution of ESG Investments in Ukraine by Industry

Галузь	Сума інвестицій (\$ млн)	Основні проекти
Енергетика	300	Вітрові та сонячні електростанції
Аграрний	150	Органічне землеробство
Транспорт	100	Електробуси в містах

Джерело: побудовано авторами на підставі [16-17]

Source: prepared by the authors on the basis of [16-17]

Дані таблиці 4 вказують на домінуючу роль енергетики в ESG-інвестиціях в Україні, що пов'язано з потребою переходу на відновлювані джерела енергії. Аграрний сектор поступово інтегрує принципи сталого розвитку через проекти органічного землеробства, тоді як транспортний сектор залишається недостатньо профінансованим.

Таким чином, проведений аналіз дає змогу оцінити ключові аспекти ESG-інтеграції у різних регіонах та галузях, а також підкреслює важливість інвестицій у сталий розвиток. Дані свідчать, що компанії, які активно впроваджують ESG-стратегії, отримують значну конкурентну перевагу та позитивні фінансові результати.

На основі проведеного аналізу сучасних тенденцій та викликів інтеграції ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній, стає очевидною необхідність розробки комплексних підходів, які б дозволяли ефективно поєднувати цілі сталого розвитку з максимізацією фінансових результатів. Більшість існуючих моделей оцінки ESG-факторів обмежуються аналізом окремих показників або блоків (екологічного, соціального чи управлінського), залишаючи поза увагою їхню взаємодію та вплив на довгострокову вартість компанії. Це ускладнює прийняття стратегічних рішень, адже інтеграція ESG потребує не лише відповідності регуляторним вимогам, але й розуміння, як такі зміни впливають на фінансові показники, репутацію та конкурентоспроможність компанії.

У цьому контексті виникає потреба у створенні інструмента, який би забезпечував системний підхід до інтеграції ESG-факторів у бізнес-моделі компаній, враховуючи як їхній вплив на ключові фінансові параметри, так і відповідність принципам сталого розвитку. Розробка економіко-математичної моделі, яка дозволяє оцінити взаємозв'язок між ESG-показниками та фінансовими результатами, стане важливим кроком до вирішення цієї проблеми. Така модель дасть змогу компаніям не лише враховувати екологічні, соціальні та управлінські аспекти у своїй діяльності, але й адаптувати бізнес-стратегії для підвищення довгострокової ефективності та зниження ESG-ризиків.

У запропонованій статті презентується авторська економіко-математична модель інтеграції ESG-факторів у бізнес-моделі компаній. На наш погляд, вона є інноваційним інструментом, який враховує комплексність взаємодії екологічних, соціальних та управлінських аспектів з фінансовими показниками. Особливістю цієї моделі є орієнтація на оптимізацію фінансових результатів шляхом створення синергетичного ефекту від ESG-інтеграції. Модель дозволяє кількісно оцінити, як зміни у показниках ESG впливають на загальну вартість компанії, її фінансову стійкість та здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Концептуальна структура моделі, представлена нижче, пропонує інноваційний підхід до впровадження ESG-стандартів у бізнес, що забезпечує баланс між короткостроковими фінансовими цілями та довгостроковою стратегією сталого розвитку.

Економіко-математична модель побудована на трьох ключових компонентах: екологічному (E), соціальному (S) та управлінському (G) блоках, які інтегруються у фінансову систему компанії. Вона враховує широкий спектр змінних, включаючи викиди CO₂, інвестиції в соціальні програми, рівень задоволеності персоналу, ефективність корпоративного управління, що дозволяє забезпечити комплексну оцінку ефективності ESG-інтеграції. Математичне формулювання моделі базується на принципах оптимізації, що забезпечує максимізацію загальної вартості компанії за умов дотримання ESG-стандартів. Таким чином, дана модель не лише сприяє стратегічному плануванню, але й забезпечує надійний інструментарій для підвищення конкурентоспроможності компаній у глобальному

середовищі.

Математично модель може бути представлена у вигляді функції, що максимізує загальну вартість компанії з урахуванням ESG-факторів:

$$V=f(F,E,S,G) \quad V = f(F, E, S, G) \quad V=f(F,E,S,G) \quad (1)$$

де:

V - загальна вартість компанії;

F - фінансові показники, такі як чистий прибуток, EBITDA, рентабельність активів;

E, S, G - інтегральні показники відповідно екологічного, соціального та управлінського блоків.

Метою є максимізація функції V за обмежень, пов'язаних із дотриманням ESG-стандартів.

Для більш точного моделювання ESG-показники можуть бути деталізовані у вигляді конкретних змінних, наприклад:

$$E=a_1 \cdot E_1+a_2 \cdot E_2+...+a_n \cdot E_n, \text{ де } E_i \quad (2)$$

де E_i - змінні, що відображають певні екологічні фактори (викиди, споживання води тощо), а a_i - вагові коефіцієнти.

Аналогічним чином формалізуються соціальні (S) та управлінські (G) фактори.

Модель може бути оптимізована за допомогою методів лінійного або нелінійного програмування, в залежності від типу функції. Наприклад, якщо функція залежності між ESG-показниками та вартістю компанії є нелінійною, можна використовувати методи числової оптимізації, зокрема градієнтний метод або метод Лагранжа.

Оскільки ESG-фактори можуть прямо впливати на фінансові показники компанії, важливо розробити показники ефективності, що враховують ці фактори, наприклад, ROI (рентабельність інвестицій) з поправкою на ESG-ризик:

$$ROI_{ESG} = \frac{NetIncome - ESGCost}{Investment} \quad (3)$$

де ESG Costs - це витрати на екологічні та соціальні програми, що зменшують чистий прибуток, але підвищують довгострокову стійкість компанії.

Для валідації моделі можуть бути використані дані з реальних кейсів компаній, які впровадили ESG-принципи. Порівняння результатів, отриманих за допомогою моделі, з реальними показниками дозволить оцінити її точність та доцільність для подальшого використання.

Таким чином, представлена економіко-математична модель дозволяє інтегрувати ESG-фактори в бізнес-модель компаній, забезпечуючи оптимізацію фінансових результатів із дотриманням принципів сталого розвитку.

Висновки (Conclusions). Інтеграція ESG-стандартів стає важливим інструментом для трансформації бізнес-моделей у сучасному глобальному середовищі. Впровадження екологічних, соціальних і управлінських аспектів діяльності дозволяє компаніям досягати більшої стійкості, покращувати фінансові результати та зміцнювати довіру з боку інвесторів, споживачів і регуляторів. Разом із тим, ESG є не лише інструментом забезпечення сталого розвитку, а й вагомою конкурентною перевагою, що відповідає сучасним викликам глобалізації та економічної нестабільності.

Проте процес впровадження ESG ускладнюється низкою викликів. Регуляторні розбіжності між країнами, високі витрати на адаптацію ESG-підходів і брак обізнаності підприємців про вигоди від інтеграції ESG залишаються ключовими проблемами. Для країн, що розвиваються, таких як Україна, додатковими бар'єрами є слабка інфраструктура для моніторингу ESG-показників і нестача державної підтримки у вигляді стимулів чи пільг.

Розвиток фінансових інструментів, таких як "зелені" та соціальні облігації, демонструє значний потенціал для підтримки проектів сталого розвитку. Дані свідчать, що інвестори все більше обирають компанії, які демонструють відповідальне ставлення до екологічних та соціальних викликів. Європейський Союз є прикладом успішної реалізації політики у сфері ESG, тоді як країни, що розвиваються, лише починають інтегрувати ці підходи.

Авторська економіко-математична модель, представлена у дослідженні, дозволяє оцінити взаємозв'язок між ESG-показниками та фінансовими результатами компаній. Завдяки поєднанню екологічних, соціальних і управлінських показників із фінансовими параметрами, такими як ROI та EBITDA, ця модель дає змогу підвищувати конкурентоспроможність компаній у довгостроковій перспективі. Вона також забезпечує інструментарій для стратегічного планування, спрямованого на створення синергетичного ефекту від ESG-інтеграції.

Український досвід впровадження ESG засвідчує певний прогрес у напрямку екологічної відповідальності, зокрема у сфері відновлювальних джерел енергії та енергоефективності. Однак, для більш комплексного впровадження ESG-принципів у різних галузях потрібна активніша участь держави, яка могла б стимулювати бізнес до сталого розвитку за допомогою податкових пільг, субсидій чи грантів.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення ефективності ESG-інтеграції у різних секторах економіки, адаптацію міжнародних ESG-стандартів до локальних умов, а також розробку нових інструментів фінансування сталого розвитку. Перспективним напрямком також є дослідження впливу цифрових технологій, таких як блокчейн та штучний інтелект, на підвищення прозорості ESG-звітності та вдосконалення систем моніторингу.

Список літератури

1. Кравченко С. Екологічна та соціальна відповідальність підприємств у фінансовому контексті. Київ: Економічна думка, 2020. 250 с.
2. Шевченко О. Роль ESG-стандартів у формуванні стійких бізнес-моделей. *Журнал економічних досліджень*. 2021. № 5. С. 45–58.
3. Мельник Т. Сталий розвиток і фінансові стратегії: перспективи ESG-інтеграції. *Науковий вісник Університету економіки*. 2022. № 8. С. 120–134.
4. Eccles R. G., Krzus M. P. *The Integrated Reporting Movement*. Wiley, 2014. 312 p.
5. Drexhage S., Murphy D. *Sustainability and Green Growth: Challenges for Business and Finance*. Routledge, 2018. 289 p.
6. Serafeim G. *ESG Matters*. Harvard Business Review, 2020. 205 p.
7. Carney M. *Value(s): Building a Better World for All*. Penguin Random House, 2021. 352 p.
8. Житар М. О. Стійке фінансування і зелений банкінг в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-62-66.
9. Zhytar M. Corporate governance and its role in ESG initiatives. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ: Інтерсервіс, 2024. С. 30–33.
10. Житар М. О., Ярошук Т. Ю. Напрями забезпечення сталого розвитку підприємств за рахунок підвищення ефективності використання кредитних ресурсів. *Проблеми економіки*. 2020. № 4(46). С. 312–319. DOI: 10.32983/2222-0712-2020-4-312-319.
11. Principles for Responsible Investment. What is PRI? URL: <https://www.unpri.org>
12. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD). *Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures*. 2017. URL: <https://www.fsb-tcfd.org/publications>
13. Global Reporting Initiative (GRI). *Consolidated set of GRI Sustainability Reporting Standards*. 2021. URL: <https://www.globalreporting.org>
14. Zhytar M. ESG тренди у фінансовій діяльності компаній: ключові напрямки та рекомендації. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2024. Т. 2, № 14. С. 87–95. DOI: 10.32750/2024-0209.
15. Богріновцева Л. М., Вергелюк Ю. Ю., Коваленко Ю. М. Державні облігації як інвестиційний інструмент в періоди фінансової нестабільності. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 73. DOI: 10.32782/infrastructure73-27.
16. MSCI ESG Research LLC. *ESG Ratings*. URL: <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings>
17. Morgan Stanley Institute for Sustainable Investing. *Sustainable Signals: The Individual Investor Perspective*. 2020. URL: <https://www.morganstanley.com>
18. Climate Bonds Initiative. *Green Bonds Market Summary*. 2022. URL: <https://www.climatebonds.net>
Стаття надійшла до редакції 05.12.2024
Статтю рекомендовано до друку 03.02.2025

Zhytar Maksym

Doctor of Economics, Professor,
Kyiv Metropolitan Borys Grinchenko University
Bulvarno-Kudryavska Street, 18/2, Kyiv, 04053, Ukraine
e-mail: m.zhytar@kubg.edu.ua
ORCID ID: [0000-0003-3614-0788](https://orcid.org/0000-0003-3614-0788)

Global trends and challenges in implementing ESG standards in corporate financial strategies: integration, adaptation, and performance evaluation

Abstract. The relevance of the research topic is determined by the growing role of ESG standards (Environmental, Social, Governance) in shaping corporate financial strategies amid global challenges. The modern business environment requires the integration of environmental, social, and governance principles to ensure long-term sustainability and enhance competitiveness. The implementation of ESG approaches facilitates the adaptation of business models to new regulatory requirements, fosters investor trust, and ensures socially responsible resource management. The aim of this study is to identify global trends, challenges, and prospects for implementing ESG standards in corporate financial strategies. The research object is corporate financial strategies in the context of ESG adaptation, while the subject is their impact on financial performance, investment attractiveness, and long-term business value. The research methodology is based on systematic analysis and economic-mathematical modeling of the impact of ESG indicators on corporate financial performance. Methods of comparative analysis, statistical modeling, and expert evaluation were used to identify key factors contributing to the successful integration of ESG approaches into business strategies. The main research findings indicate that the implementation of ESG standards is a crucial factor in enhancing financial stability and corporate reputation. In particular, an analysis of international experience shows that companies with high ESG ratings face lower financial risks and have better access to investment resources. The presented economic-mathematical model for assessing the relationship between ESG indicators and financial parameters allows for the optimization of a company's long-term value, ensuring a balance between profitability and social responsibility. The practical significance of the obtained results lies in the development of recommendations for the effective implementation of ESG standards in corporate financial strategies. A systematic approach is proposed, including the use of innovative financial instruments (green and social bonds), digital technologies to improve reporting transparency, and state incentives for sustainable development. It is proven that ESG integration is a key factor in transforming modern business models, ensuring their alignment with new economic realities and long-term sustainability.

Keywords: ESG standards, corporate financial strategies, global trends, business processes, financial performance, strategic planning, financial resilience, sustainable development.

JEL Classification: G30, G 32, Q 56, M14

Formulas: 3, **Figures:** 0, **Tables:** 4, **References:** 18.

For citation: Zhytar M. Global trends and challenges in implementing ESG standards in corporate financial strategies: integration, adaptation, and performance evaluation. *Financial and Credit Systems: Prospects for Development*. №1(16)2025. P. 43-55. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-1-03> [in Ukrainian]

References

1. Kravchenko, S. (2020). Ecological and social responsibility of enterprises in the financial context. Kyiv: Economic thought [in Ukrainian].
2. Shevchenko, O. (2021). The role of ESG standards in shaping sustainable business models. *Journal of Economic Research* [in Ukrainian].
3. Melnyk, T. (2022). Sustainable development and financial strategies: ESG integration prospects. *Scientific Bulletin of the University of Economics* [in Ukrainian].
4. Eccles, R. G., & Krzus, M. P. (2014). *The integrated reporting movement: Meaning, momentum, motives, and materiality*. Wiley. Retrieved January 6, 2025.
5. Drexhage, J., & Murphy, D. (2018). *Sustainability and green growth: Challenges for business and finance*. Routledge. Retrieved January 7, 2025.
6. Serafeim, G. (2020). ESG matters. *Harvard Business Review*. Retrieved January 5, 2025.
7. Carney, M. (2021). *Value(s): Building a better world for all*. Penguin Random House. Retrieved January 6, 2025.
8. Zhytar, M. O. (2024). Sustainable financing and green banking in Ukraine. *Economy and Society*, 62. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-66> [in Ukrainian].
9. Zhytar, M. (2024). Corporate governance and its role in ESG initiatives. In *Strategy of Ukraine's development: Financial-economic and humanitarian aspects: Proceedings of the XI International Scientific and Practical Conference* (pp. 30–33). Kyiv: Interservice [in Ukrainian].
10. Zhytar, M. O., & Yaroshchuk, T. Y. (2020). Directions for ensuring sustainable development of enterprises through increasing the efficiency of credit resources usage. *Problems of the Economy*, 4(46), 312–319. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-312-319> [in Ukrainian].
11. Principles for Responsible Investment. (n.d.). *What is PRI?* Retrieved January 5, 2025.
12. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD). (2017). *Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures*. Retrieved January 5, 2025.

13. Global Reporting Initiative (GRI). (2021). *Consolidated set of GRI Sustainability Reporting Standards*. Retrieved January 8, 2025, from <https://www.globalreporting.org>
14. Zhytar, M. (2024). ESG trends in financial activities of companies: Key directions and recommendations. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, 2(14), 87–95. <https://doi.org/10.32750/2024-0209> [in Ukrainian].
15. Bohrynivtseva, L. M., Verheliuk, Yu. Yu., & Kovalenko, Yu. M. (2023). Government bonds as an investment instrument during periods of financial instability. *Market Infrastructure*, 73. Retrieved January 8, 2025. <https://doi.org/10.32782/infrastructure73-27> [in Ukrainian].
16. MSCI ESG Research LLC. (n.d.). *ESG ratings*. Retrieved January 8, 2025.
17. Morgan Stanley Institute for Sustainable Investing. (2020). *Sustainable signals: The individual investor perspective*. Retrieved January 5, 2025, from <https://www.morganstanley.com>
18. Climate Bonds Initiative. (2022). *Green bonds market summary*. Retrieved January 5, 2025, from <https://www.climatebonds.net>

The article was received by the editors 05.12.2024

The article is recommended for printing 03.02.2025